

Előfizetési árak és helyben vevőknek

Egy évre . . . 12 korona
Félévre . . . 6 korona
Negyedévre . . . 3 korona
Egyes szám ára 12 fillér.

Megjelenik vasárnap és
csütörtök reggel.

HATÁRŐR

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Ujvidék.

Petőfi-utca 47. szám,

ahova a lap szellemi és anyagi részét illető közlemények küldendők.

Ilyen közleményeket és megkereséseket lapunk nyomdája is elfogad.

Az Országos Függetlenségi és 48-as Párt Délvidéki és Alföldi Függetlenségi Párt Ujvidéki Hivatalos Lapja.

Az ellenzéki küzdelmek.

Csend honol a politikai életben, a nemzeti munkapárt tagjai, mint akik hiven teljesítették uruk és parancsolójuk rendelkezéseit, pihennek — ha ugyan lelkiismeretük zavartalan pihenést enged, az egyesült ellenzék most sem várja télenül a bekövetkezendőket, hanem folytatja küzdelmeit, folytatja képviselői mandátumával együtt vállalt feladatának, kötelességeinek teljesítését.

Valóban csodálatos az a lankadatlan kintartással folytatott küzdelem, melybe az ellenzék minden tehetségét, erejét és lelkesedését viszi s a melyet megszüntetni nem fog, nem akar, mindaddig, míg siker nem koronázza harci munkáját. Csak igaz, mély meggyőződés, fenséges eszmék és magasztos elvek szolgálatából fakadó tudat adhatja azt az erőt és lelkesedést, melyet az ellenzéki képviselőkben látunk s amely nem hogy megfogyatkoznék akár csak rövid időre is, de ellenkezőleg egyre fokozódik s emelkedik.

S ha a június 4-iki hallatlan merénylet s örökké megbélyegzett alkotmánytörés — talán ép azért, mert váratlanul ért — nem állította azonnal talpra az országot, a nemzetet: az akkori letargia megszűnt s ma már megmozdult az ország s nincs széles e hazában — hacsak nincs megvásárolva — aki az alkotmánytörések hosszú sorozatának megtorlását nem követelné.

Saját kárán tanul az ember, főleg a magyar. Most, mikor látja, hogy akire legutóbb leadta szavazatát, rutul visszavált a beléje helyezett bizalommal s az alkotmány megsemmisítésére, a legszenyebb jogok letiprására is kész segédke-

zet nyújtani: csak most kap észbe s szemrehányásokkal önmaga ellen, fogadalmakkal a jövőre, abba a táborba gyűl, mely a 48-as szabadságharc s a 67-i kiegyezés biztosította törvények és jogok megtartásáért küzd.

A június 4-i alkotmány- és jogtörés — melyhez hasonlót hiába keresünk Magyarország ezeréves történelmében, de párája a külföldön sem találni — nem elégitette ki a nemzet hőhértjainak vészomját, Bécsnek teljesen behódolni s a hatalmat biztosítani volt a jelszó, mely alatt az ellenzék letiprására, gyökeres kiirtására indult leg a katonai s csendőrszorongók és fegyverek erejére támaszkodó irtó hadjárat.

Pusztá ismétlésekbe esnénk, ha a június 4-i merénylet után gyors egymásutánban következett további jog- és törvénytörések eléggé ismert hosszú láncolatát felsorolnók. Valójában odáig jutottunk, akár Haynau, vagy Bach korszakában, hogy egy a detektiók és fegyverek erejével körülvett zsarnoki kényur vette hatalmába az országot és annak népét: sajtószabadság, gyülekezési jog, szólásszabadság csak annak jár ki, akinek nincs tiltakozó szava a jogtörésekben kéjelgő kényur zsarnokságai ellen.

Nemcsak látja, de érzi is ma már a nemzet az alkotmányselemlék gyilkoló javinájának súlyát s hiába terjeszti a kormány és nemzeti kormánytörés ellenzékét befeketítő s a népet felvilágosító (?) szennyiratainak százezernyi példányait, de hiába szállítatja a muszáj bizalmi nyilatkozatokat is: az ellenzék nem csügged, táborra nem fogy, ellenkezőleg napról-napra gyarapodik, mert küzdelme a nemzet jogaiért, a nemzet igazáért foly s aki a nemzet jogát, igazát föláldoztatni nem akarja, undorral menekül a jogtörők zászlaja mellől s harcosnak áll be a 48-as eszmék és el-

vekért folyó harcba, melynek kimenetele nem lehet kétséges, mert az eszme és igazság örökké való: ha ideig-óráig elnémitani sikerül is, a legdurvább, legnagyobb erőszakot is legyőzve, önerejéből győztesen támad fel újra.

Tanügy.

Iskolai Értesítők.

IV.

Az ujvidéki magyar áll. polgári leányiskola Értesítőjében, mely immár az iskola 36-ik tanévéről számol be, N. Nemessányi Adél igazgató szakavatott tollal írja meg az 1911-12. tanév történetéből kiemelkedő mozzanatokot. Ezek közt az iskola nagy vesztességét, mit Harrach Etelka r. tanítónő váratlan elhalálása okozott. Ennek kapcsán közli Molnár Hugó ev. ref. lelkész és gondnoksági elnöknek az elhunyt ravatala felett mondott s ennek életét, tanügyi érdemeit méltató gyönyörű gyászbeszédét. Ugyancsak vesztesség érte az iskolát az által is, hogy Belohorszky Gábor ny. főesperes, ki az iskola alapítása, tehát 35 év óta részt vett a szellemi vezetés munkájában, lemondott a gondnoksági elnöki tisztról. A tanév történetének kimagasló mozzanatát képezi, hogy Fizély Julia a lefolyt tanévben érte meg az intézetnél töltött hosszú és sikeres működésének 30-ik évfordulóját s ez alkalommal az igazgató mint legilletékesebb forum az elismerés legszebb virágából font hervadhatatlan koszorúval övezi a páratlan és fáradhatlan ügybuzgalmu, fenkölt lelkületű és hivatása magaslatán álló kartársnő homlokát, egyuttal pedig rövid vonásokban eseteli „édes Juliska néni” három évtizedes ittműködését, mely közbecsülést, közszeretetet vívott ki. Ugyancsak fontos mozzanat, hogy Steiger Frigyes felső kereskedelmi isk. tanár a lefolyt tanévben fejezte be 25-ik évét annak, hogy a polg. leányiskolánál az éneknémet végzi nagy ambícióval és sikerrel. A tantestület személyzetében beállott változások ismertetése után örömmel emlékezik meg azon körülményről, hogy az 1911. évi közgyűlési választások során már 3 hölgy neve szerepel az orsz. polg. isk. egyesület tisztikarában

TÁRCA

Várlak. . . . !

Hiába futottál tőlem messze-messze,
Napsugaras tájra, bűbajos vidékre,
Ahol szebb a tavasz, édesebb az élet,
Ahol a szív szeret s örökké remélhet.
Hiába futottál, vissza jössz te újra.

En nem hivlak vissza, maradj csak ott távol;
Emlémem is üzd ki derült világodból
S mond, hogy megátkoztál mindörökre engem
Csak titkos éjszakák méla hold-fényében
Gondolj reám remegve, könyezve, vágyón.

És küzdj magaddal, te lázadó, te édes,
Szenvedély tüzeben, kin legyen az élted,
Hidd, hogy büszke vagyok kegyetlen és álnok
S mégis kísértésnek szerelmes lány álmok,
S szeress egyre jobban, örült szenvedélyiel.

Vissza is jössz tudom nem hivlak, de várlak
S megbocsájtok néked, két karomba zárlak.
Glóriás homlokod virággal ékitem,
Te büszke, szerelmes, dacos és kegyetlen,
Édes, babékoszorus márványistenem.

Gerófy Zoltán

Tűnő álom. . . .

Tűnő álom volt csupán szerelmünk,
Álom, mely nem teljesülhetett.

Nincs, amit egymás szemére vessünk,
Feledd a multat, feledd engemet!

Almodoztunk örök szerelemről,
Boldogságról, mely a sirig tart,
S kívántuk bár . . . az az édes álm
Teljesedni sehogy sem akart.

S mikor láttuk, hogy nincs mit remélnünk,
S teljesedni álmunk sosem fog:
Elszakadtak sziveink egymástól,
Mint égtől a hulló csillagok . . .

B. K.

kik közül N. Nemessányi Adél igazgatót az a kitüntetés is érte, hogy az igazgató-tanácsba tanácsosnak is megválasztott s e minőségben azon kitüntető megtisztelésben is részesült, hogy az orsz. közkt. tanács kikérte véleményét a készülő új polg. isk. rendtartás ügyében. Nemessányi Adél, az iskola élén évtizedek óta álló lángbuzgalmu igazgató abban a kitüntetésben is részesült, hogy a tanügyi kormány egyhavi szabadságot és 400 k. utazási költséget engedélyezett neki a németországi felsőbb leányisk. tanárok Drezdában tartott kongresszusának meglátogatására.

E nagy gonddal megírt és sok tanulást nyújtó igazgatói bevezetést az iskola felügyelete és igazgatása c. fejezet követi. A kir. tanfelügyelőség és szakfelügyelőknél kívül tiztagu gondnokság folyt be az iskola vezetésébe s a tantestület az igazgatót kívül 11 r. tanítónő- és tanítókból, 4 óraadó tanerőből és 5 hitoktatóból állott.

Az osztályok és tantárgyak szerint készült osztályjelentések c. fejezet után az iskolai ünnepélyek sorában Erzsébet emlékülnepe, március 15-e, ápr. 11-e, a zongoratanfolyam záróvizsgálata s az évszázó ünnepély foglal helyet.

A tanulók névsorán és általános osztályzatán kívül külön igazgatói jelentés számolt be az előmenetelről és magaviseletről. E szerint a 4 párhuzamos osztályba beirt 279 tanuló közül kitünő 46, jeles 81, jó 105, elégséges 30, tehát megfeleltek 262 azaz 94 százalék, meg nem felelt 17, vagyis 6 százalék, ami igen szép eredménynek mondható s ugy az intézet vezetését, mint tantestületét dicséri.

A dicsért és jutalmazott tanulók c. fejezetet a statisztikai adatok követik, utána pedig az iskola anyagi ügyeit feltüntető fejezet. Az iskola rendelkezésére álló alapok között szerepelnek a segélyalap 3100 k., turista alap 892 k. 10 f., gazdasági alap 1198 k. 10 f. tökéesszeggel, mikhez még a Gräff, Nemessányi, Dr. Kubinyi és Harrach nevét viselő alapítványok és az Uránia-alap járulnak.

A X. fejezet az ujvidéki áll. polg. leányiskola növendékeinek tűzveszély esetén való megvédelmezésére szóló szabályzatot tartalmazza s ugy e 18 §-ból álló szabályzatnak a tantestület által való kidolgozását, mint ennek közzétételét nem lehet nem eléggé dicsérni, szolgáljon mintául és követendő például más iskoláknak is.

Mindezek után Nemessányi igazgató még egy rövid visszapillantást vet az 1911-12 tanévre, többek közt megemlékezvén az iskolában tartott Uránia előadások, kisebb kirándulásokról s befejezül a jövő tanévre szükséges tudnivalókat közli.

Sport.

Szabadkai Sport Egylet győz 6:0 az Ujvidéki Atlétikai club ellen.

Hosszabb szünet után ismét megjelent a küzdő porondon az U. A. C. s bár a közel multban több jó képességű játékosát elvesztette, máris meg'ehetősen rendbe hozta csapatát s szorgalmas training mellett csakhamar visszanyerheti régi jó formáját. Vasárnap a Sz. Sp. E. I. csapata ellen állott ki s nem dicsérhetjük eléggé az egyesület vezetését, amiért az esetleges nagyobb arányú vereséggel számolva, a kerület egyik legjobb csapatát hívta meg.

A játékokat a szabadkai csapat erős tempóval kezdi és fölénye már az első percekben láthatóvá válik. Balszélsőjük szép támadásokat vezet és jó centerei következtében erősen veszélyezteteti az U. A. C. kapuját. Az U. A. C. csak későbbben kap lábra és szintén szépen támad, melyet azonban közvetlen a kapu előtt nem tud kiharászni. Védelme ön-feláldozásán működik, de megakadályozni nem bírja, hogy Szabadka támadását a félidő végéig három alkalommal siker koronázza.

A második félidő váltakozó támadások

között telik el, de az ujvidékiek goal előtti bizonytalanságával szemben csupán a Sz. Sp. E. tud goalokat szerezni, hatra szaporítván azok számát.

A mérkőzés mindvégig sima és fair lefolyású volt, amit elsősorban Steiger mérnöknek tulajdonítunk, ki a mérkőzést nagy körültekintéssel vezette.

Este a Lang féle vendéglőben jöttek össze a szabadkaiak és ujvidékiek, amely alkalommal az U. A. C. vezetősége szép kiállítású selyemzslóval ajándékozta meg a Sz. Sp. E. -t.

Felmerült az eszme, hogy a két ujvidéki egyesület trainingjeit hetenként legalább egyszer egymás között tartsa, részünkről a gondolatot kitűnőnek tartjuk s felhívjuk a két egyesület vezetőségét, hogy lépjenek érintkezésbe, miáltal rövid időn belül két olyan csapatot rendelkezhet városunk, melyek mind-egyike méltón képviselhetné a vidék legjobb-jait között is.

Palánka — Hódság 4:4.

E. hó 14-én tartotta barátságos mérkőzését a két fejlődőképes football csapat élénk bizonyosságú annak, hogy a sportoló nemesek a nagyobb városok kiváltsága, hanem a kisebb helyeken is szeretetteljes művelésre talál. Bennünket annyiban érdekel, hogy ifjaink közül többen, mint Auton, Rozsa, Endre, Szilva a palánkai csapatban működtek közre.

A két csapat mérkőzése vidéki viszonylatban elég szépen bizonyult. Két régi rivális állott egymással szemben s mindeddig a hódási bizonyult erősebbnek. Ez alkalommal azonban a mérkőzés a palánkaiak nagy fejlődését mutatta, ugy a labdatechnikában, mint a goalképességben, amennyiben fölényes játék után eldöntetlen eredményt értek a palánkaiak közül a már említetteknek kívül Knöbl, Reszely és Cserven, míg a hódásiak közül Parszert „Baeska I.” centerhalftja tüntek ki szép játékkal.

Páratlan, de a szabályokhoz nem sokat értő bíró volt Schwerer Gy. (Hódság.)

Nagyszámu közönség nézte végig a mérkőzést s zajosan ünnepelte a levonuló csapatokat.

H I R E K

Személyi hir. Pekáry Ferenc min. tanácsos, a rendőrség államosítása ügyében vállalt országos körutjában Ujvidékre is érkezett, hol néhány napig tartózkodott s ahonnan Belgrádba is átrándult.

Közig. bizottsági ülés. A közig. bizottság, ezuttal Dr. Demetrovits Vladimir kir. tanácsos polgármester elnöklété alatt e hó 15-én tartotta meg július havi ülését s azon az egyes szakelőadók terjesztették be rendes havi jelentéseiket.

Az ujvidéki Dalárda mult vasárnap tartott 43. évi rendes közgyűlésén újból Szabó Imre választott meg elnöknek, míg Dr. Wagner Károly alelnök, Dr. Piukovich Sándor titkár, Wolf Lajos pénztáros, Rangl Endre ellenőr és Schubert Márton a vigalmi bizottság elnöke lett.

A vármegyének az ujvidéki, illetve szabadkai vegyvizsgáló állomás hatáskörébe való bevonására kérték a vármegye törvényhatósági bizottságát Prokesch János és dr. Décsy Dezső gyógyszerészek. A vármegye a kérelem ügyében ugy határozott, hogy fölterjesztést intéz a belügyminiszterhez.

Név-visszaváltozás. Kardos Ignác áll. polg. iskolai igazgató és törvényes leszármazottjai min. engedélyt kaptak, hogy 1890-ben magyarosított Kardos név használatának beszüntetésével, ismét az eredeti „Krompaszky” nevet viselhessék, — tekintettel e név nemzeti voltára.

Halálozás. Jausz Fülöp asztalosmester e hó 13-án életének 73-ik évében hosszas

szenvadás után meghalt. Az elhunyttal a régi ujvidéki polgári gárda egyik munkás tagja, szakmabeli képzettsége és ügyessége miatt jó hírnevű iparos szállt a sírba. Temetése e hó 14-én a polgárság igen élénk részvétele mellett mnzt végbe.

Árverési hirdetés. A kézbesíthetelen küldemények a vasuti üzletszabályzat 81. §-a értelmében az alább felsorolt állomások teheráruraktáraiban délelőtt 9 órakor a következő napokon fognak azonnali készpénzfizetés mellett eladatni: *Ujvidék* jul. 19, Fiume 20, Győr 22, Pápa, Pozsony, Szabadka 23, Budapest Dunapart, Miskolc, Szeged 24, Kassa, Nagyvárád, Zágráb 25, Kolozsvár 26, Szolnok 29, Brassó, Nagyszeben, S. A. Ujhely jul. 31-én.

Athelyezés. Milits János zsabylai szolgabíró a titeli járási főszolgabíróshoz helyezettett át s helyébe Molnár Imre ujonnan megválasztott szolgabíró nevezetett ki Zsablyára,

Kinevezés. Csarsch Jenő kir. tszéki elnök Janits János nyug. titeli áll. elemi isk. tanítót a titeli kir. járásbíróshoz tolmácsnak nevezte ki.

Mértékhiitelesítói határidő meghosszabbítása. A kereskedelemügyi miniszter rendeletet tett közzé, hogy az 1874. é. 18. teikk alapján meghatározott kellékek szerint készült és új hitelesítés kötelezettsége alá eső mértékek és mérőeszközök további akadálytalan használatára vonatkozó 8209/911 számú kereskedelemügyi min. rendelet hatályát f. évi december 31-ig meghosszabbította. Ennek értelmében tehát az új mértéktörvény előírásainak meg nem felelő régi mértékek használatának végső határideje folyó év vége.

Vármegyei szeretetház. B. Bodrog vármegyei tvh. bizottsága legutóbbi gyűlésén elhatározta, hogy Zomborban árva- és szeretetházat épít kert- és mezőgazdasági intézettel együtt. Az intézetben körülbelül 200 gyermek nyerne elhelyezést. A miniszterium feltételeit a vármegye elfogadta s az intézet építése valószínűleg 1913. tavaszán kezdődnek.

A B. Bodrog vm. egyesült h. é. vasutak részvénytársaság 1911. évi kimutatása szerint a mult évi tiszta nyereség 594, 849 k. 18 f. volt, tehát 55, 788 k. 6 f. több, mint az előző évben; vasutakon szállított 1,850, 641 utas és 169, 556 tonna áru, még pedig 550 tonna podgyász, 3,328 tonna gyors- és 165, 678 tonna teheráru.

Fajbaromfi kiosztás. A földművelésügyi miniszter ez idén is osztogat ki fajbaromfiakat. Ormington, plimouth és magyar kendermagos kakasokat, pekingi gácsérokat, emdeni gunárokat és bronzpulykákat. A kiosztás szeptember elején és október végén történik. Kakasért vagy gácsérért 1 k., gunárért 2 k., pulykáért pedig 3 koronát kell fizetni; kéréseket a földmiv. miniszterhez címezve, a gazdasági felügyelőknél kell beadni.

Értesítés. Mindenféle diszes ruggyanta (gummi-) bélyegzőt testékezőpárnával, számológépet iparosok, kereskedők, ügyvédek, pénzüntézetek, egyletek, hivatalok, községek részére legolcsóbban készít az Első Ceglédi Ruggyantabélyegzőgyár Cegléden. — 10 koronán felüli rendelésnél a rendelő 100 drb. pergamentnévjegyet kap, tetszés szerinti betűvel. Ugyancsak különféle reklámtárgy kapható. Utazók és helyi képviselők magas jutalék mellett felvétetnek. Tessék árjegyzéket kérni.

Palicsi élet. A nagy világfürdők mintájára a palicsi fürdőigazgatóság most hetenkint kiadja nyomtatásban a fürdővendégek névsorát. Három szám jelent meg eddig a kurlistából, a harmadik szám azt bizonyítja, hogy május 1-től július 9-ig 635 fürdővendég érkezett Palicsra. A fürdővendégek az új és régi emeletes szállókban, a nádas épületben, a volt Kiss Ábel-féle villában és több mint ötven magánvillában laknak. Ma már se a város épületeiben, se a magánvillákban nincs egyetlen üres szoba. A város közönsége minden nap rendkívül nagy számban rándul ki Palicsra, de Szegedről is napról-napra sűrűn jönnek kirándulók. Rend, tisztaság

a szép pa
adó tó viz
lodákban
vigadó ve
ha megte
helyett P
üdülni ki

Bor

Balogh J
falu szél
ember, m
oly mód
volt; a l
A követk
totta, am
a kocsit.
a kocsit,
kások fö
A felisme
cafatokba
a esendő
totta, ho
ember B
életuntsá
gyilkossa

Be

jus havi
szerint f
volt a b
május vó
ki a kül
május k
kivitt bo
kedett a
mennyis

A

a lapok,
csak ak
szükség
„Sziám”
fogfájasa
nap reg
ormány
fresenti
és gyóg
hetik se
szély né
jarkal u
kedése
valaki b
földről c
illetőre,

Sr

ben. L
külömb
ritással
bocsásol
a strucc
kecsge
struce sz
tetik. M
leteznek
vadász

B.

Ügye j
Ztapár,
istvánta
Zsablya
Overbá
bőrféreg
Péterre
rühkör
Ujverb
Nemesi
falva;
Dernye
Palona,
Zsablya
szentiv
2-2,
Dunab
Zenta

Miért

hogy
meg a
hanem

a szép parkban, vidám élet az egészséget adó tó vizében, figyelmes kiszolgálás a szállodákban és fürdőkhöz, jó ételek és italok a vigadó vendéglőjében, sehol panasz: csoda-e, ha megtekinthetjük a kis Palics és külföldi fürdő helyett Palicsot keresi fel a gyógyulni és üdülni kívánó közönség.

Borzalmas öngyilkosság. A napokban Balogh János kossuthfalvai lakos kocsin a falu szélére hajtattott. Ott leszállt az életunt ember, magát a kocsi saroglyájához kötötte oly módon, hogy a feje és a teste a földön volt; a lábai pedig a kocsihoz voltak kötözve. A következő pillanatban a lovakat megindította, amelyek száguldvá ragadták magukkal a kocsi. Mintegy hat kilométeren át vitték a kocsi, amíg a szántóföldeken a mezei munkások föltartóztathatták a megvadult lovakat. A felismerhetetlenségig összeroncsolt emberről a csendőrséget az esetről, amely megállapította, hogy a furesa módon öngyilkossá lett ember Balogh János kossuthfalvai lakos, aki életuntságában már többször kísérelt meg öngyilkosságot.

Borkivitelünk. A most megjelent május havi áruforgalmi statisztika kimutatása szerint f. május havában 99,454 máter mázsa volt a borkivitelünk. Eszerint január 1-től május végéig összesen 591,091 mm bort vittek ki a külföldre, 24.825,822 kor. értékben. A május havi kivétel 62, az év első havában kivitt bormennyiség pedig 700 százalékkal emelkedett a múlt év hasonló időszakában kivitt mennyiséggel szemben.

A „Sziam” agyonlövéséről sokat írtak a lapok, azonban az állatkert igazgatója csak akkor fog ebben határozni, ha ennek szüksége feltétlenül beközelkedik. Most a „Sziam” ismét nyugodtabban viselkedik, mert fogfájása megszűnt és vízzel öblögeti minden nap reggel a száját. A vizet a medencéből orrmányába szívja és azután nyitott szájába frecenti. Vesebaja azonban még sem mult el és gyógyítani sem lehet, mert nem közeledhetik senki sem a hatalmas állathoz életveszély nélkül. A „Sziam” mindamellett sokat járkal udvarán és elég vigyáz látszik viselkedése szerint. Ha a közönség közül néha valaki bosszantja, akkor homokot szed föl a földről orrmányával és hirtelenül rászórja az illetőre, aki megérdemli a büntetést.

Srucok szaporodása az állatkertben. Lendl Adolf dr.-nak régi terve, hogy különböző forróvidéki állatokat nálunk szaporítással tenyésztessen és esetleg kereskedésbe boeasáson, ugylátszik meg fog valósulni; mert a srucokkal folytatott kísérletek sikerrel kecsegtetnek, amennyiben egy pár afrikai sruc számos tojást adott s ezeket most keltezik. Most délamerikai mandu-sruecal kísérleteznek hasonlóképen. Ezek kisebbek és vadászati célokra alkalmasak.

B. Bodrog varnegye állategészségügye jul. 10. en. Lépfene: Monostorszeg, Ztapár, Vaskut, Turja, Dunagárdony, Tiszaisztvánfalva, Ada, Kerény, Órszállás, Csurog, Zsablya, Zenta; veszettség: Mélykút, Vajszka, Overbász, Bezdán, Csurog; takonykór és bőrféreg: Kula, Overbász, Ujverbász, Obecse, Péterréve, Kishegyes, Boldogasszonyfalva; rühkór: Szilágyi, Mélykút, Kula, Överbász, Ujverbász, Bácsfeketehegy, Okér, Küllöd, Nemesmilitics; sertésorbánc: Paripás, Kossuthfalva; sertésvész: Doroszló, Szond, Tatabáza, Derye, Cservenka, Kiskér, Overbász, Veprőd, Palona, Dunagárdony, Topolya, Ujsóvá, Ada, Zsablya 1-1, Bajmok, Felsőkabol, Sajkasszentiván, Ószivac, Sajkásgyörgye, Szabadka 2-2, Mohol, Titel 3-3, Nemesmilitics 6, Dunabökény 7, Liliomos 9, Tündéres 25, Zenta 31 udvar.

Közgazdaság.

Miért nem adhat egyedül az istállótrágya nagy buzaterméseket.

Azt látjuk és tapasztaljuk mindenütt, hogy a modern gazda ma már nem elégszik meg az istállótrágya termésfokozó hatásával, hanem annak hatását műtrágyák és pedig

foszfortartalmu műtrágyák segítségével fokozza. Az a kérdés most már, van-e ennek jelentősége, igaz-e az, hogy egyedül az istállótrágyák nem adhatnak nagy termést.

Hogy e kérdésre feleletet adhassunk, tudnunk kell mindenek előtt azt, hogy a növények által a talajból elvont tápláló anyagok nem egyforma mennyiségben rakódnak le a növény minden részébe. Nevezetesen a nitrogén és káli nagyobb mennyiségben rakódnak a növény szár és leveles részeibe, ellenben a foszfor aránytalanul nagyobb mennyiségben rakódnak le a szemrészekbe. Ebből most már az következik, hogy a növények leveles részei, aminő a szalma, a széna, a lomb stb., többnyire magában a gazdaságban használtatik fel takarmánnyul s így az állatokon keresztül mint istállótrágya a trágyadombra kerülnek, onnét pedig a szántóföldekre. Miután pedig a leveles és szár részeken sok a káli és a nitrogén, amelyeket az állati szervezet a takarmányból nem, vagy csak igen kevés részben von el, tehát az istállótrágyában is sok káli és nitrogén foglaltatván, ez által vissza pótolgatik a talajnak azon káli és nitrogén mennyisége, amelyeket a növények onnét elvontak. Ellenben a foszfor nem a leveles és szár részébe, hanem a magban rakódik le nagy mennyiségben, amely magokat többnyire piceon értékesítünk, tehát elvisszük a gazdaságból, amennyiben e magvakat nem szoktuk feleletni az állatokkal vagy csak kis mennyiségben s így a magvakban foglalt nagy mennyiségű foszfor nem jut vissza az állati szervezetben keresztül az istállótrágyába annyival is kevésbé, mert maga az állati szervezet is sok foszfort szükségel esontképződéséhez, tehát a feleletett foszforok egy részét a maga részére leköti. Vagyis tehát, míg az istállótrágyában sok nitrogén és sok káli van, igen kevés foszfor van benne s miután így az istállótrágya foszforhiányos, istállótrágyázással a talajt sem gazdithatjuk annyira foszforral, mint amennyi foszfort onnét a növények magképződés céljából kivonnak. Ha tehát csak istállótrágyával trágyázunk, akkor a talaj foszforav tartalma apad s így bár a lombtermés talán kielégítő, a szemtermés hová-tovább esökkenni fog.

Ez az oka tehát annak, hogy egyedül istállótrágyával nagy magterméseket elérni állandóan nem lehet s egészen bizonyos, hogy aki csak istállótrágyát használ, az zsarolja földjét s évről-évre esökkenő termésüket fog tapasztalni.

Ez a tudományosan és gyakorlatilag megállapított tapasztalat szülte azon eredményt, hogy a modern gazda istállótrágyázás mellett foszfor tartalmu műtrágyákat is használ s különösen buza és rozs vetése előtt talaját 150 kg. szuperfoszfáttal látja el kat. holdanként, amely szuperfoszfát mennyiséggel annyi vízben oldható foszforsavat ad talajának, amennyi egy nagy buza termés produkálása céljából szükséges s így természeszerű, hogy az istállótrágya mellett célszerűen alkalmazott szuperfoszfáttal a maga 3-4 mázsa termés többletét mindenki biztosíthatja; miután pedig egy kat. holdnak szuperfoszfáttal való be trágyázása csak 13-14 korona kerül, a többlet termés értéke pedig 40-80 korona, kétségtelen, hogy a szuperfoszfát használata rendkívül nagy hasznot biztosít a gazdának.

Tizenöt skatulyát cipelsz magadal,

kalapokat, bluzokat és isten tudja még mit. De hogy komolyan védekezzél az esetleges meghűlés ellen, arra nem gondolsz. Hát légy szives, vidd magaddal a hat skatulya valódi Fáy-féle sződeni ásványpasztillát is, a mit most vettem. Ezzel elháríthatod a bajt s ha mégis utolérne, biztosan megszűntetheted vele. — Fáy valódi sződenije dobozokint 1 korona 25 fillér és minden gyógyszerárban, drogeriában stb. kapható.

Nyiltér*)

Tekintetes

Schomann István urnak

Helyben.

Felkérésedre elégtételt kértünk Piszker Oszkártól az ellened elkövetett súlyos sértésekért. Illető sajnálatát fejezte ki, amennyiben állítása tévedésen alapult s becsületszára kijelentette, hogy a f. hó 11-én megjelent lapokban bocsánatot kérő nyilatkozatot fog közreadni. Mindezek dacára nyilatkozata nem jelent meg.

Ezek után az ügyet részéről a lovagiaság szabályai szerint befejezettek tekintjük. Ujvidék, 1912. július 15.

Lovrekovich József s. k.

Schomann Antal s. k.

Desel
Nyersolaj
Szivógaz
Benzin

MOTOROK

és lokomobilok

Gyors szállítás.

Kedvező fizetés
feltételek.

Messzemenő
jótállás.

DREZDÁI MÓTORGYÁR RÉSZV. TÁRS.

Németország legrégibb, legnagyobb
mótorgyára.

Vezérképviselő:

Gellért Ignác és Társa

BUDAPEST, V., Kohári utca 4. szám
(Alkotmány-utca sarok.)

É R T E S I T É S.

Van szerencsénk a t. közönség tudomására adni, hogy a Központi Hitelintézet R. T. új téglagyára már üzemben van és ugy a régebbi, valamint az említett új téglagyár összes termelése kizárólagosan általunk árusítottatik el. Miután mindkét gyárban tetemes mennyiség termeltetik ki, azon kellemes helyzetben leszünk, hogy a t. közönség igényeinek minden tekintetben megfeleltünk és dacára a közismert

== kitünő minőségnek ==
azon leszünk, hogy a n. é. közönséget lehetőleg olesón kiszolgáljuk. Megrendeléseket kéreünk irodánkhoz (Dunagözlajozási Tarsaság-mellett) intézni.

Teljes tisztelettel Ernst János és Roth
1-4 fakeskedők.

Eladó

Egy újonnan épült ház, 3 szoba, veranda és mellékhelyiségekkel egy hold termő szőlővel pormentes, egészséges helyen szabad kézből eladó. Cim a kiadóhivatalban.

Ház eladás.

Bem utca 21. sz. alatt hat utcai szoba, konyha s egy udvari lakás, telek 1 hold és 13 méter nagy. Bővebbet ugyanott.

Eladó ház.

A kamenici utca 21. sz. ház, a pályaudvarral szemben, előnyös feltételek mellett, szabad kézből eladó.

Bővebbet ugyanott.

1-2

„FLORIOL“

sertésvész elleni szer.

Magyar királyi szabadalom.

Ezen meglepő hatású sertésvész elleni szer egyszersmind mint fejlődést és hizást fokozó tápanyag, kizárólag olyan növényi összetételek kivonatából áll, melyek a culturálmok pharmacopiájában mint gyógyhatású növények vannak elfogadva, tehát nem tiltott szerekből áll.

A szer rendkívüli antiszeptikus hatásánál fogva mint óvszer nemcsak hogy megóvja a sertést a ragályos vész fellépésétől, hanem a dühöngő vészt is rövidesen megszünteti, sőt a gyomorszervek hatványozott működése folytán, a sertés fejlődését és gyarapodását feltűnően előmozdítja ugyanarra, hogy különösen hizóknál az állat étvágyával szemben határt kell szabni a jóllakás és torkiglakás között.

Ezen fontos tényezőkből kifolyólag, a szer alkalmazását az egészséges sertés állományával szemben is rendkívüli fontosnak tartjuk, mert az állat szerve egy a környéken esetleg láppangó kórral szemben impregnáltak és immunissá tételük.

Ara egy üvegnek

mely egy teljesen kifejlett sertés meggyógyítására elegendő, illetve egészségeseknél a kór lépését megakadályozva, annak rohamos fejlődését és hizását a leírásban előírt rendszeres használat folytán előmozdítani hivatva van,

I korona 60 fillér.

Ugyanezen adag 2, esetleg 3 kisebb sertés meggyógyítására, illetőleg a leírásban foglalt rendszeres használat folytán annak immunissá tételére elegendő.

A szer használat előtt jól felrázandó.

Raktár:

Wesztermayer Ignác, Sándor ut. 23. sz. Budapest.

Másolat.

Budapest, 1910. június 1. Iden tisztelt Wesztermayer Ur! Készséggel hozom tudomására, hogy maglodi gazdaságomban a Floriol nevű sertésvész elleni szeri, úgy beteg, mint egészséges állatimnál teljes sikerrel használtam. Azért jelzem, hogy egészséges állataimnál is, mert azok a betegetől elkülönítve nem lettek, de azért mosléjukba keverve 2 héten át nekik is beadtam, s dacára annak, hogy úgy állataimnak egy része, mint a község sertés állománya a vész pusztulásának ki volt téve, sertéseimben elhullás nem történt. Nagyrabecsülésem kijelentése mellett vagyok tisztelettel Dr. Dobozi. Levélboríték címe: Nagyságos Wesztermayer Ignác urnak, Budapest, VII., Népszínház-utca 18. szám.

Másolat.

Ujvidék 30./V. 1910. Tisztelt Wesztermayer Ur; Mivel meggyőződtem, hogy a Floriol szer nemcsak a sertésvész ellen kitűnő hatású, hanem a házinyul vész ellen is nagyszerűen használ arra kérésem tisztelt Wesztermayer urat, szíveskedék nekem megírni, használhatom-e ezen szer a ló keh ellen is. Előre köszönöm a szíves fáradságát és vagyok tisztelettel Péty Popovics Themira Ujvidék, Duna-utca 34. Levélboríték címe: Nagyságos Wesztermayer Ignác urnak, VII. Népszínház-utca 18. szám.

Másolat.

Igen tisztelt Orvos Ur! Szíves soraira csak ma válaszolhatok, mert b. címét csak ma közölte velem Dr. Kindlovits Gyula barátom. A küldött szíves utasítását köszönettel vettem a „Floriol“ szer eddig 36 darab sertésen (beteg alkalmaztam kitűnő eredménnyel. A kezelés alatt volt állatok mindnyájan felgyógyultak s így eddigi tapasztalatom az, hogy a szer feltűnően jó. Nemcsak gazdaságomban, de idegen helyeken is tettem kísérleteket beteg állatokon s dacára annak hogy az itteni paraszt embernek igen sokat kell beszélni és prédikálni, míg rá lehet venni, hogy állatait gyógykezeltesse (hisz itt nálunk még mindig a „babona“ — kurák (?) a legdivatosabbak, sőt „állítólag“ (?) a legeredményesebbek is) ezért néhány hegyen csak kétszer adhattam be a szer — mégis teljes gyógyulás állott be. — Szíves utasításait ismételtelen köszönöm. Kiváló tisztelettel D. Péty Popovics Emil, Pusztapécina, u. p. Temerin Bácska 1908 X/26. Levélboríték címe: Nagyságos Wesztermayer Ignác urnak állatorvos, Budapest, VII. Népszínház-utca 18. sz.

1507/1908. sorszám.
Hogy ezen másolat a Wesztermayer Ignác úr részéről előttem eredetként felmutatott bélyegtelen Invéllé és boríték címmel mindenben egyező ezennel tanusítom.

Budapesten ezerkilencszáznyolc (1908) évi november hó harmadik (3) napján. Díj és bélyeg 1 k. 60.

Dr. Cottelly
kir. közjegyző

Elismervény.

Alulírott ezennel kinyilatkoztatjuk, elismerjük és köszönetünket fejezzük ki Tekintetes Wesztermayer Sz. Ignác, székesfehérvári tisztviselő urnak, a „Floriol“ nevű sertés vész elleni orvosszer feltalálójának és készítőjének, kinek orvosságát már két év óta kipróbálván használjuk sertéseink számára, s az itt minden évben fellépni szokott sertésvész és sertés orbáncz ellen kellő időben használva megbetegedett sertéseink számára sikeresen alkalmaztuk s attól sertéseink 24—36 óra alatt meggyógyult.

Kelt Lapás-Gyarmaton, 1910. évi október 20.

Csámpai József csehi lakós, Karabinos József Gyurkovics Antal, Karabinos Lukás Durhony Pál lap. gyarmati gazdák, Krizsán István lapásgyarmati közs. tan. Janda Árpád nalapási állami tanító Dobrovits János csehi-i tanító, Srank Mihály, nalapási lakós.

4746/1912. tkv. szám.

ÁrVerési hirdetményi kivonat.

Melich Pál végrehajtónak Melich Pál elleni végrehajtási ügyében a kérelem következtében a végrehajtási árverés 78 kor. tőkekövetelés, ennek 1911. évi augusztus hó 2-tól járó 5 százalék kamatai, 61 kor. 40 fill. perbeli és végrehajtási már megállapított, valamint jelenlegi 23 kor. 30 fill. és a még felmerülendő költségek kielégítése végett az 1881. LX. tez. 144. §-a alapján és a 146. §-a értelmében az ujvidéki kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság területén levő a petróczy 1308. sz. betétben A. I. sorsz. 1067 hrsz. a. Melich Pál tulajdonánál felvett jószágtestre 800 kor.-ban ezennel megállapított kikialtási árban elrendeltetik.

Ezen árverés megtartására határidőül 1912. évi október hó 19-ik napjának d. u. 3 órája Petrócz község házához tüzetik ki.

Árverési feltételek:

1. Ezen árverésen a fent körülírt ingatlanok a kikialtási ár felén alul eladatni nem fognak.

2. Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan besárnak 10 százalékát, vagyis 80 kor. készpénzben, vagy az 1881 nov. 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügymin. rend. 8 §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. tez. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Ujvidék 1912. évi július hó 12-én

Vékey Zoltán sk.

kir. tszéki bíró.

**Tapeta
Linoleum
Lincrusta
Jerk & Schuschitz**
Tapetaháza
Wien, VI. Gumpendorfer-
strasse 6.
Kérje mintakönyvünket a kártyas és díjazottól.

A Duna mellett egy jó karhan álló szőlő telep eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban.